

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ*

ΥΠΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΣΕΦΕΡΙΑΔΟΥ

Σεβόμενοι τὴν ὑσάτην σου θέλησον, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ ἡ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἀρκοῦνται σήμερον νὰ καταθέσωσι στεφάνους πρὸ τῆς σοροῦ σου.

Δὲν εἶναι ὅμως αὐταῖς δυνατόν, σὺν τῇ καταθέσει τῶν στεφάνων αὐτῶν, νὰ μὴ τονίσωσιν, ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ προώρου σου ἀποχωρισμοῦ, ὅτι ὁ στρέφων τὴν αὔριον τὰ χρυσᾶ φύλλα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμῶν τῆς Ἑλλάδος τῶν ἡμερῶν μας, βεβαίως θὰ σταθῇ σκεπτικὸς πρὸ τῆς σελίδος ἐκείνης, ἣτις, Ἀνδρέα Ἀνδρεάδη, θὰ ἔχη ὡς ἐπικεφαλίδα τ' ὄνομά σου.

Ἡ σελὶς αὕτη θὰ εἶναι πρὸς τὰ κάτω λευκὴ, διότι ὁ θάνατος ἔχει θωπεύσει τὸ πνεῦμα σου καὶ κλείσει τὰ βλέφαρά σου, εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν οἱ ἄνδρες τῆς ἀκουράστου ἐργατικότητος καὶ γονιμότητός σου δὲν θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους τῆς ὑποχρέωσως νὰ φωτίζωσι καὶ τὸ μέλλον ἀκόμη, μὲ τῆς ἐμπειρίας των τὰ πορίσματα.

Ἡ ψυχὴ σου, ψυχὴ ἑλληνικὴ, περιέκλειε ὅλων σχεδὸν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν τὰς ἀρετάς. Τῶν Ἀθηνῶν ὅπου ἔζησες, τῆς Κερκύρας ὅπου ἀνετράφης, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Χίου, ἐξ ὧν κατήγασο. Καὶ ἀκόμη τὰς ἀρετὰς τῶν χωρῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς Ἀνατολῆς, ὧν περιηγήθης ἐκάστην γωνίαν καὶ ὧν ἐσπούδασες, λάτρης συγχρόνως καὶ μελετητῆς, καὶ τὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὰ ἔθιμα.

Σὲ ἐνθουμῶμαι σπουδαστήν. Φοιτητῆς ἐξέχων, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ νέος ἔχων ἐνώπιόν σου εὐρύτατον ὀρίζοντα ἀντιλήψεων, ἦντλεις γνώσεις ἀπὸ ὅλας τὰς περὶ σὲ ἐκφάνσεις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, μὴδ' αὐτῶν τῶν καλῶν τεχνῶν ἐξαιρουμένων.

Ἐπιστήμων καὶ καθηγητῆς διαπρεπέως, ἀνέδειξας κυριολεκτικῶς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὸν κλάδον τῆς εἰδικότητός σου, ὅστις θὰ ἐνεφάνιζεν εἰκόνα πενιχράν, ἄνευ τῆς φωτεινῆς προσωπωπικότητός σου, τοῦ ἀνησύχου ἐρευνητικοῦ πνεύματός σου καὶ

* Ἐπικήδειος λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ Ἀνδρέου Ἀνδρεάδου, τῇ 30 Μαΐου 1935.

τῆς γλαφυρᾶς γραφίδος σου. Δὲν ὑπάρχει γωνία τῆς ἑλληνικῆς γῆς, δὲν ὑπάρχει περίοδος τῆς μακρᾶς ἱστορίας τοῦ ἔθνους, τῆς ὁποίας ἡ οἰκονομικὴ ἢ δημοσιονομικὴ ἰδιορρυθμία καὶ ἡ ἱστορικο-οἰκονομικὴ ἐξέλιξις νὰ διέφυγε τὴν ἀκαταπόνητον ἔρευνάν σου. Ἡ σπανία ἱκανότης σου καὶ ἡ ἐξαίρετος ἰδιοφυΐα σου περὶ τὰ οἰκονομικὰ καὶ δημοσιονομικὰ προβλήματα καὶ ἰδιαίτατα περὶ τὴν διερεύνησιν τῆς ἱστορίας τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνεφάνησαν εὐθὺς ἀπὸ τῆς νεαρᾶς σου ἡλικίας.

Εἴτε συγγράφων εἰς τὰς κυριώτερας τῶν ξένων γλωσσῶν, εἴτε διδάσκων εἰς τὰ περιφημότερα Πανεπιστήμια τῆς ἀλλοδαπῆς, ὅπου ἀσμένως καὶ μετὰ τιμῶν ἐγίνεσο δεκτός, εἴτε μετέχων εἰς διεθνή ἐπιστημονικὰ συνέδρια καὶ διασκέψεις, ἐτιμῆθης καὶ ἐδοξάσθης καὶ ἐν τῷ προσώπῳ σου ἐδόξασες καὶ ἐλάμπρυνες τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην.

Τὸ ἔργον σου εἴτε ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἰδίως εἰς τὰς σοφὰς σου ἀνακοινώσεις καὶ εἰσηγήσεις, εἴτε ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς διδασκάλου καὶ μέλους τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς καὶ ὡς ὀργάνου τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα προσηλωσεως πρὸς τὸ καθήκον καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὰ συμφέροντα καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας.

Εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Πατρίδος διέθετες ὅλην σου τὴν μεγάλην ψυχὴν, ὅλην σου τὴν πνευματικὴν ρώμην καὶ ὅλην τὴν καταπλήσσοσαν δραστηριότητά σου.

Τὸ ἄπειρον ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀγαθότης σου ὑπὲρ τῶν διακρινομένων σπουδαστῶν δὲν ἔσβυνε μὲ τὴν ἔξοδόν των ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου. Παρηκολούθεις τὴν πάλην αὐτῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ σταδίῳ οὐχὶ ὡς ψυχρὸς θεατῆς, ἀλλ' ὡς ὀδηγὸς τῶν ἀποροῦντων, ὡς παραστάτης τῶν κλονιζομένων, ὡς προστάτης τῶν ἀδυνάτων.

Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν καθηγητῶν διέβλεπες τὰ ἀριώτερα τάλαντα.

Ἀπερχόμενος ἀφίνεις κενὸν οὔτινος ἢ πλήρωσις ἀδύνατος φαίνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἡ ἱστορία τοῦ βίου σου θ' ἀποτελέσῃ ὑπόδειγμα ἐν τῷ μέλλοντι.

Τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις, ἀγαπητὲ φίλε, παλαιὲ συμφοιτητὰ καὶ συνάδελφε διαπρεπῆ ἐξόχως, σοῦ ἀποτείνω ὡς ὕστατον χαῖρε. Δὲν εἶναι φράσεις τυπικοῦ ἐπικηδείου, εἶναι παλμοὶ βαθείας ὀδύνης διὰ τὴν στέρησίν σου, οὓς βαθέως αἰσθανόμενοι σοῦ ἀποτείνουσι δι' ἐμοῦ οἱ συνάδελφοί σου τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου.